

יהודי של ש"ס

דף העשרה לשיעורי
הדף היומי שע"י

איחוד שיעורי התורה בישראל

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

דף סי'

סכום עצמי

נערך ע"י הרה"ג הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: c7873808@gmail.com

1) מי פתח פה לשטן ?

א. רב יוסף.

ב. תלמיד אביו.

ג. ישעיהו הנביא.

2) הניצול מכבשן האש, אומר 'מודה אני... שהצלתני מן האור'.

א. נכון.

ב. לא נכון.

3) על בשורות רעות, אומר:

א. בעצבות 'דיין האמת'.

ב. בשמחה 'דיין האמת'.

ג. בשמחה 'הטוב והמטיב'.

תחידודא

השאלות במדור זה הינן רשות

הוכח מסוגיתנו, מה הנוסח הראוי בפיוט 'שלוש עליכם' ?

לשמה אצאך אוב אצטא אצטא
אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא
אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא
אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא
אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא
אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא אצטא

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון חי ביב לתמוכות ולהערות בכתובת מייל: 5740398@gmail.com

מדור "למעשה" - בעמ' השני

עשה נא טובה נצחית לנשמת יקירד! הנצח את שמו בדף שבו לומדים מאות שיעורי תורה ואלפי יהודים הלומדים לאורו בטל' *6527

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות *6527

ס' ע"א – הוא בדברי תורה כתיב. וביאר

המסילות ישירים פכ"ד שבדברי תורה ראוי לפחד לא רק על ענין שכחת התורה לחזור תמיד, אלא על כללות יראת חטא שאפילו בשעה שאינו רואה מכשול לפניו צריך שיהא לבו חרד בקרבו פן טמון הוא לרגליו והוא לא נשמר.

האם יש מצוה ללכת לרופא?

מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות. ומצוה היא ובכלל פקוח נפש הוא ואם מונע עצמו הרי זה שופך דמים (שו"ע יור"ד סי' של"ו ס"א), ובט"ז (סק"א) הקשה א"כ למה נקרא רשות, ותירץ דעיקר הרפואה בקשת רחמים אלא שאין אדם זוכה לכך אלא צריך לעשות רפואה ע"י טבע הרפואות, וזהו נתינת רשות של הקב"ה, וכיון שכבר בא האדם לידי כך יש חיוב על הרופא לעשות רפואתו והוא גם מצוה, ובחובת הלבבות שער הבטחון פ"ד כתב 'צוה הבורא ורפא ירפא' ומשמע שמפרש שבזה נאמר מצוה.

ס' ע"ב

באיזה אופן מותר להניח את ידיו בעיניים?

כי מנח ידיו על עיניה. והנה ממה שאמרו אח"כ כי משי ידיו, מבואר שהניח ידיו על עיניו קודם שנטל ידיו, וקשה איך מותר להניח ידיו על עיניו קודם שנטל ידיו, הרי יש בזה סכנת נפשות שמסמא את העין (עי' שבת ק"ט ע"א), ואמנם מותר להניח ידיו בהפסק מטפחת (עי' מ"א וט"ז סי' מ"ו).

האם ברכות השחר צריך לאמרם בעמידה.

כי קאים אומר ברוך זוקף כפופים. הרי שעד עכשיו בירך הברכות אע"פ שעדיין לא עמד, אלא שכב או ישב, ומוכח שאפשר לברך ברכות השחר בישיבה, אמנם נהגו לברך בעמידה (סידור בית יעקב היעב"ץ).

עניינא דיומא – פורים פרק א' מתוך גיליון "לב המועדים" - ניתן לקבל במייל (lev17382@gmail.com)

ביאור אחר: שהולך על הפיוט שהיו אומרים ובכית אחד היו עונים אחריו ארור המן ובכית אחר היו עונים ברוך מרדכי, וצריך דעת בשביל לא למעות בזה (אבודרהם בשם בעל המנהגות א"ר תרצה ב).

ביאור אחר: ע"פ הירושלמי שצ"ל ארור המן ארורה זרש ארורים כל הרשעים ברוכים כל הצדיקים, וכשהוא מבושם קשה לאומרו כולו (תוס' מגילה ז, ב ד"ה דלא, ערוה"ש תרצה ג בשם הב"ח).

ביאור אחר: לפי שנים פורים מתחלק לשנים א. מפלת המן שע"ז במלה הסכנה שהיתה לעם ישראל, ב. גידול מרדכי שע"י זה נהיה לישראל עושר גדול וכבוד, ולפי זה ארור המן הכוונה לנס מפלת המן, ברוך מרדכי הכוונה לגדולת מרדכי, וזהו חייב איניש לבסומי עד דלא ידע מכת המשקה להכריע איהו נס יותר גדול מפלת המן או גדולת מרדכי (מ"ו תרצה ערה"ש שם, משנ"ב שם).

ביאור אחר: כל זה משל שישליך כל אדם הקנאה והשנאה שיש לו לאדם על חבריו בפורים, כי לפעמים אדם שונא אדם את מי שצוררו ועשה לו דבר רע וחשב רע, ודרכו לקללו תמיד דוגמת המן כי שונאו של אדם הוא המן שלו, ולפעמים אדם מתקנא באדם מחמת שרואה אצלו ברכה מעושר וגדולה כדוגמת מרדכי שמחמת גדלו קינאו בו אחיו שנאמר (אסתר י ג) 'רצוי לרוב אחיו', והנה השתיה בחדד מקרבת הלבבות ומוסיפה אהבה עד שתנמל הקנאה ביניהם, ועל זה אמר שישתכר עד דלא ידע לשונא השונא והוא דוגמת המן, ולא ידע גם כן לקנא בחברו המתברך בעושר וגדולה שהיא כדוגמת מרדכי, כלומר שלא די שירחיק השנאה מלבו אלא אפילו הקנאה ירחיק מליבו (הכמת מנח מגילה דף ז, א).

יש שכתבו דלאו דוקא שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי אלא ה"ה שאר דברים שהם שני הפכים כיוצא בזה ולא נקט אלא למשל בעלמא, וכן מובא בהגהות מוהר"א אולאי שהוא רמו שלא ידע להבחין בין בשר לבשר כגון בין בשר של שור לבשר של פרה וכיוצא וכן ברוך מרדכי בנימטריא בשר ומשום שמחת יו"ט נקטו דרך בדיחותא לשון השייך לסעודה (בשר) (הגהות מוהר"א אולאי תרצה א).

יש אומרים שלרבותא נקט זה שאפילו אלו לא ידע אעפ"כ שותה מחמת שמחת פורים וכל שכן כשלא ידע דברים אחרים (הכמת מנח מגילה ז, א).

אמר רבא מייחב איניש לבסומי בפורא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ובה ורבי זירא עבדו סעודת פורים כחדי הדדי איבסוס קס רבה שחטיה לרבי זירא למחר בני רחמי ואחייא לשנה אפר ליה וכי (מגילה ז, ב).

חייב איניש לבסומי

חיוב לבסומי – חייב איניש לבסומי, וזמנו אינו רק בסעודת פורים אלא כל היום (הגרשו"א שלמי מועד פרק סב).

שיעור השכרות – עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי.

סעודה או לעיכובא – אע"פ שאומר חייב איניש לבסומי אינו אלא למצווה בעלמא ואינו לעיכובא (א"ר תרצה ב בשם מהר"ל סימן נ).

שיים בחיוב לבסומי

נשים אינם מצוות לשתות יין בפורים (משנ"י תרצה) (עיי' פני' כתובות דף סה, א בד"ה בנמרא ואלו הטעם) וכתבו בדרך צחות דכתיב (באסתר ט – לב) 'וימאמר אסתר קיים דברי הפרים האלה' פרים כתיב חסר לפי שאסתר הודיעה לנשים חיוב פורים, אבל הפורים חסר וא"ו להורות שמשלוח מנות ושמחת פורים נהוג אבל לא חיוב לבסומי.

קטנים בחיוב לבסומי

אין חיוב הינוך לקטנים לבסומי, והטעם: לפי שמצווה זו מתקיימת בלב ולא שייך בזה דין הינוך (הגרנ"ק הובא בספר יד פורים עמוד קט הערה ח). באורחות רבינו מביא שהגרני"ק זצ"ל היה אומר לנכדוהו לשתות קצת יין (ח"ג פורים צג).

ביאור עד דלא ידע

יש שביארו שהי"ב אדם לבסומי במדה כזאת שלא ידע להבחין בין ארור המן לברוך מרדכי ויחשוב שהמן הוא הברוך ומרדכי הארור (קיצור פסקי הרא"ש ס"ק ת, שער הכונות דף קט ע"ד, סידור עמודי שמים ליעב"ץ).

ביאור אחר: דעל ידי השיכרות יתבלבל בסדר ויאמר קודם "ברוך מרדכי" ואחר כך "ארור המן" (ב"ח תרצה ב, בשם צידה לדרך).

ביאור אחר: ארור המן וברוך מרדכי שווים בנימטריא (502) ושיכור בקל טועה בחשבון (אבודרהם, מהר"ל הובא במטה משה תתריב, א"ר תרצה ב).

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

אמי מורתי מרת דבורה רחל בת ר' שלום ע"ה
נלב"ע כו' אייר

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמת:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

שלא יפגש באשה, והרבה שהרבה נשים בינינו ואין כבודה של בת מלך פנימה ועוברות בשוק לאלפים וכמעט א"א לעבור בשוק שלא יפגשו באשה בתוך ד' אמות שלו או אחריה. ובגמ' ברכות דף ס"א שם אסרו אפילו בד' אמות ד' אמות שלו ועכ"פ ביום. והנה הרואה יראה דאין היתר בזה בכרכים גדולים יותר מבשאר מקומות ולא נשאר רק ההיתר של אי אפשר וא"כ כל שמסיח דעתו מהם ויוצא לשוק לדרכו וליכא דרכא אחרנא לישוב מעליהם דרכו והוא ממהר לדבר מצוה וכו' יתקע עיניו בקרקע וילך כמ"ש הרדב"ז ז"ל וממילא לתפלה ולענייני פרנסה מקרי לדבר מצוה וכמבואר במרדכי פ"ק דשבת, ומיהו אם יכול לצאת בשעה שאין נשים בשוק חייב לעשות כן. וודאי דלטייל בשוק לא די שמבטלים זמן עוד עוברים משום איסור זה. **כל מי שיראת ה' נוגע בלבבו ודאי ירחק מלצאת בשווקים וברחובות ללא צורך ובפרט בימי הקיץ ובמעוני קיץ ודי בזה.**
ס"א ע"ב

היאך יכול להיות שממונו חביב עליו מגופו?
ממונו חביב עליו מגופו. ומבאר הגר"א בשנות אליהו שאין מדובר במיתה כלל דאטו בשופטני עסקינן שיסכים למות ובלבד שלא יטלו ממנו ממונו, הא מכיון שימות מה תועלת יש בממונו, אלא מדובר בייסורים שיש אדם שממונו חביב עליו מגופו ומוכן לסבול ולהתייסר עבור ממון וכמו שאנו רואים הרבה בני אדם אשר מתייסרים עבור ממון, ויש אדם שגופו חביב עליו ממונו שמעדיף את השלוח והמנוחה ולא לסבול ולהתייסר עבור ממון.

מוטב שיטלנה מי שנתנה
בכל נפשך אפי' נוטל את נפשך. הצ"ח דקדק מדוע בנפשך אמרו **אפי' נוטל** ואילו בממונו לא אמרו אלא בכל ממוןך ולא אמרו **אפי' נוטל**, וביאר משום שממון חייב ליתן את כל ממונו שלא לעבור איסור אבל נפש אסור לו לחבול בעצמו וכמו שאמרו 'מוטב שיטלנה מי שנתנה ואל יחבול בעצמו' ולכך אמרו רק **אפי' נוטל**.

עניינא דיומא – פורים פרק ב' מתוך גיליון "לב המועדים" – ניתן לקבל במייל lev17382@gmail.com

ה"ה שאר משקאות, והוסיף שצריך לשתות גם קצת יין משום משהו שזה דרכו ביין.

הטעם שחייבו חכמים לבסומי ועוד שהרי נכמה פקטות בתורה מוזכר שהוא פכשול גדול כגון בנח ולוט

לפי שכל הניסים שהיו לישראל בימי אחשורוש היו על ידי משה, ושתי נטרדה מהמלכות על ידי משה, שנאמר (אסתר א, י – יא) "ויהי ביום השביעי כטוב לב המלך ביין... אמר להביא את ושתי, ובאה אסתר תחתיה על ידי משה כדכתיב (אסתר ב יח) "ויעש המלך משה גדול וגו' את משה אסתר", וכן ענין המן ומפלתו על ידי משה היה, ולכן תקנו להשתכר בפורים מפני שנעשה הנס ע"י משה היין שנעשה אסתר ועתה יהיה פרסום הנס בשתית היין (אבורדרה, משה משה, ביאור הלכה תרצה ד"ה חייב איניש).

טעם אחרי לפי שהמן בקש להשמיד ולהרוג את כל היהודים ולשפוך דם יהודים לכן נצטוינו לעשות ענין קרוב לזה מתוך שמחה לשתות הרבה עד שנהיה כמתים מושככים ארצה, ועוד הוא חשב לשפוך דם ואנו נוספים דם על דמינו (סדר היום סדר פורים).

טעם אחרי כדי לתקן עוון שנהנו מסעודתו של אחשורוש וע"י המצוה לשתות עד שיכרות, אנו נעשים בעלי תשובה על המא ההנאת מסעודתו שהשתכרו וקילקלו (חת"ס בתורת משה על פורים).

טעם אחרי בספר יד אפרים כתב שנתגלה לו הטעם בחזיון ליל שיעקר החיוב כדי שיהיה בשמחה כדכתיב (תהילים קד מז) "ויין ישמח לבב אנוש" ומחמת שיהיה בשמחה יהיה חרות ה' מעונו ויתן להודות לה' על הנס מתוך הרחבת הלב (יד אפרים להגרו"א מרגליות בהערותיו הגדפס לשי"ע סימן תרצה).

טעם אחרי לפי שבזמן נצחון מרדכי כתיב (אסתר ח יז) "ורבים מעמי הארץ מתיהדים כי נפל פחד היהודים עליהם" אך מרדכי רצה לבהון מי הוא המתגיר בלב שלם לשם שמים, ומי עושה כן רק לפנים ושנאתם נשאר בלבם נגד היהודים, לכן צוה על כל היהודים שיקהלו וישתו יין רב וישתכרו, וידועים דברי חז"ל נכנס יין יצא סוד וע"י כך ראה מי שצדק גם בעת שיכרותו "ארור המן ברוך מרדכי" סימן שנתגיר בלב שלם ולבו עמו, ומי שנתגיר ולבו אין עמו כשהינו שיכור יצא סוד והוציא מפיו מה שבלבו וקלל את מרדכי וברך את המן, ואז הרגו, ומכיון שהונהג כן בנזרת מרדכי בעת ההיא לא השתנה המנהג עד היום הזה (אמרי חיים מהמניד מקמניין עמוד קס).

לצאת ידי חובה לבסומי על ידי שינה – יש אומרים שאין צריך להשתכר כל כך אלא ישתה יותר מלימודו וישן ומתוך שינה אינו יודע בן ארור המן לברוך מרדכי (שו"ע תרצה ב) **וכתב המשי"ב** בשם הפמ"ג (שם סי"ק ה) וכן ראוי לעשות. **ויש שכתבו** מ"מ גם לדעה זו צריך שיבוא ליין מכוה שתית היין ואינו מקיים המצוה בשינה להוד (אורהות רבינו ח"ג פורים צג).

היודע בעצמו שיזילול או במצוה מן המצות, כנטיילת ידיים וברכה ובברכת המזון או שלא יתפלל מנחה או מעריב או שינהג קלות ראש מוטב שלא ישתכר וכל מעשיו יהיו לשם שמים (חיי אדם כלל קנה אות ל).

שיכרות על ידי יין או שאר משקאות משכרים

מרש"י במגילה (ו, א ד"ה חייב איניש) כתב על דברי הגמרא חייב איניש לבסומי בפוריא לבסומי ביין, וכן נקט הרמב"ם (הלכות מגילה פרק ב טו), ושנתה יין עד שישתכר, וכן נקט הרוקח (סימן רלז) חייב איניש לבסומי פירוש ירבה משה היין.

והטעם שיעקר השיכרות מיין לפי שכל הניסים שהיו לישראל בזמן אחשורוש היו על ידי משה והמשה היה בין דכתיב (אסתר ז – ב) "במשה היין" לכן המצוה להשתכר מיין (שו"ת התעוררות לתשובה ח"ג סימן תצא, מקראי קודש פורים סימן מד).

טעם אחרי על פי המדרש שהמן הלשין על היהודים שאם נופל זבוב בכוס הם זורקים את הזבוב ושותים את היין, ואם יגע המלך ביין הם ישפכו את היין ושמן המלך, וא"כ על ידי היין באה כל הגזרה (שו"ת משנה הלכות ח"ה סימן פ"ג).

דעת הרדב"ז – מספקן של הרדב"ז מוכח דס"ל שחייב איניש לבסומי הוא ביין, והסתפק באדם שנדר שלא ישתה יין עד שיהוויר לביתו אם יהיה מותר ביין של מצווה, כגון קידוש היום ד' כוסות ופורים, הרי דס"ל דיין של פורים מצווה כמו יין של קידוש ודי' כוסות, וביותר דאי ס"ל דמצות חייב איניש לבסומי בפורים לאו דרוקא ביין א"כ ודאי דאסור יין בפורים שהרי אפשר בשאר משקים (רדב"ז ח"א סימן תסב).

יש שאמרו שלא דווקא ביין, והטעם לפי שלא כתוב יין ורק דדבר ידוע שאין שמחה אלא ביין דכתיב (תהילים קד מז) "ויין ישמח לבב אנוש" ולכן מהני גם בשאר משקה דהוי חמר מדינא, וכן מובא באורהות רבינו (ח"ג עמוד נז אות צב) בשם הגר"י קניבסקי שלא דווקא ביין

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמת: אבי מורי ישראל בן יעקב ז"ל

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

משפטים 'אין זו רציחה הרי הוא כמת מעיקרו'. ומה שיואב היה צריך עשרה אנשים, אף שאבשלום היה רודף, משום שדוד הזהירו שלא להרוג את אבשלום, והיה עובר על מצות המלך, לכן עשה שיהרגוהו עשרה אנשים, ואף אחד לא יעבור על דברי המלך (חשוקי חמד ב"ק דף י').

הבא להרגך השכם להרגו. כתב היעב"ץ ז"ל: מה לו לדוד לסכן עצמו והתורה התירה דמו של רודף? י"ל הכא שאני כי מובטח היה דוד שלא יהרגנו שאול, מאחר שכבר נמשך למלך על פי ה' ודבר ה' יקום, בהכרח שמר לו המלוכה. אף על פי שמצינו ג"כ שלא בטח דוד בעצמו כמש"כ עתה אספה יום אחד ביד שאול, ירא היה שיגרום החטא, אבל בזו מצות עשה להתקיים רצון ה' בדבר אסתר המלכה, שיצאה משאול בזכות צניעותו.

האם הנכנס לבית הכנסת יש עליו מצוה לעשות ביהכנ"ס קפנדריא?

עניינא דיומא – פורים פרק ג' מתוך גיליון "לב המועדים" (ניתן לקבל במייל lev17382@gmail.com)

ומבאר טעם אחר שכל מצווה שלא ניכר בה שעושה לשם מצוה אין מברכים עליה ובסעודה אין שינוי בסעודה זו לסעודה שאוכל בכל יום, וכן נראה מדברי המגן אברהם שכתב בסיומן (תרי"ג ס"א) וז"ל, נראה שמי שאין לו מגילה לא יברך שהחיינו על משלוח מנות וסעודה דהו דבר הנהוג בכל יום ובכל שבת ויו"ט ולא תיקנו עליהם ברכה כלל (שו"ת בית השערים או"ח שפא).

זמן הסעודה

כיום – העושה סעודה בלילה לא יצא ידי חובה (שו"ע תרצה א) **הטעם** שכיום: כיון שהיום יותר חשוב מהלילה, **טעם** אחר: לפי שעיקר הנס נעשה ביום שנהרנו הגוים במלחמה (סדר היום סדר פורים), **טעם** אחר: דכתיב (אסתר ט – כב) ימי משתה ושמחה (ע"פ הגמרא מגילה ז, ב). **אחר מנחה** (שו"ע תרצה ב), **הטעם** שהסעודה **אחר מנחה** – דאם יאכלו קודם יש לחוש שיהיה שיכור בשעת מנחה ושיכור שהתפלל תפילתו תועבה (ספר מהרי"ל הלכות פורים טו).

הטעם שאין עושים סעודת פורים שחרית לפי שבבוקר צריך לקרוא את המגילה ואחר כך מרודים במצות משלוח מנות ומתנות לאביונים ואין פנאי לאכול הסעודה בשמחה (תרומת הדשן ס' קא).

ומכל מקום ישתדל שרוב הסעודה תהיה ביום (שו"ע תרצה ב).

אכילת פת – נהלקו האחרונים אם יש חיוב לאכול פת בסעודה זו, י"א **שצריך לאכול פת, והטעם**: דצריך סעודה גמורה ואין סעודה בלא פת (יעב"ץ בספר מור וקציעה סימן תרצה, ערה"ש תרצה ו).

ראיה מתוסי' לאכילת פת מתוס' ברכות (לה, א סוד"ה לחם) שכתב ומיהו אם קבע סעודתיה עליהו כמו בפורים מברך המוציא, מבואר שסעודת פורים היתה בפת (נמוקי או"ח) (עיי' עוד תוס' שם ד"ה מר זוטרא וכן שם מ"ב, א ד"ה להמנית).

כשערי תשובה (תרצה ד"ה מצווה להרבות), כתב שאם עשה סעודה בלא לחם יצא, **ומנהג העולם** לאכול פת (שו"ת מהר"ם שיק סימן שמ).

בשר – מצווה לאכול בבשר, וז"ל הרמב"ם מגילה (פרק ה ט"ו) כיצד חובת סעודה זו שיאכל בשר ויתקן סעודה נאה ושותה יין כפי אשר ימצא, **ובספר לקט יושר (מנהגי ופסקי רבינו בעל תרומת הדשן) כתב** הטעם: משום "שאין שמחה אלא בבשר ויין".

המזין את חברו בשיכרות – י"א שאם הויק את חברו מכות שמחת פורים [לאפוקי אם התכוון להזיק (משנ"ב שם ס"ק יד)] פטור מלשלם (שו"ע תרצה ב) וכתב המשנ"ב שאין המנהג לפטור בהזק גדול (שם ס"ק יג). **אדם שדרכו להזיק בשיכרות** – אע"פ שבכל השנה אסור לשתות דברים השמכרים אם דרכו להזיק בהיותו שיכור במקום מצווה כגון בפורים שרי (הגר"ש"א אש"י הא"ש פרק מח ח).

סעודת פורים

אמר רב יוסף הכל מודים בפורים דבענין נמי לנס מ"ט ימי משתה ושמתה כתיב ביה, וכתב רש"י (בד"ה דבענין נמי לנס) שישמח בו במאכל ומשתה (פסחים סח, ב).

סעודה בליל פורים

ומ"מ גם בלילה ישמה וירבה קצת בסעודה (שו"ע תרצה א).

פורים במצו"ש אע"פ שהרבה בסעודה שלישית מ"מ צריך להרבות קצת סעודה בלילה לכבוד פורים (משנ"ב תרצה ס"ק ג).

הטעם שקבעו סעודה בפורים – לפי שבפורים היתה גזירה על הגופות והוא להשמיד ולהרוג את כל היהודים שהוא ביטול שמחה ומשתה ולכן כשהצילם ה' קבעו לעשות משתה ושמחה (משנ"ב תרע"ב ס"ק ו).

טעם אחר: זכר לנס שנעשה על ידי הסעודה (פמ"ג משב"ז תרצה א).

נשים בסעודת פורים – אף נשים חייבות בסעודת פורים, **והטעם**: דאף הם היו באותו הנס ובאותו פסוק שמובא חיוב (אסתר ט יט) משלוח מנות כתוב "לעשות אותם ימי שמחה ומשתה" (פמ"ג תרצה בא"א ס"ק יד).

כדיני הסעודה – ויקבץ אנשי ביתו וחבריו, **והטעם**: כדרך המסיבה שמתאכפים הרבה לעשות סעודה ומתוך כך מתרבה השמחה, וכשיושב הידי וגלמוד א"א לשמחה הרבה (קיצור השלי"ה מסכת מגילה, סדר היום סדר פורים).

כוונה בסעודה – וז"ל המשנ"ב אפשר דצריך כוונה לשם מצווה (תרצה ס"ק ד).

הטעם שלא תיקנו ברכה על מצות סעודת פורים

לפי שסעודת פורים ומשלוח מנות הם בכלל שעשה ניסים כי רק על ידי הנס נתחייבו במצוות הללו (מהרי"ץ חיות בהנהגותיו מגילה ז, א). **והקשה** לפי זה מדוע מברכים על מקרא מגילה והרי נתחייבו גם כן מחמת הנס.

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמות:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

יודע שיתפללו, לכן "טרם יקראו" כביכול שומע לתפילתם להכין את רפואתם, ואז "עוד הם מדברים" אני מושיעם. על כל פנים לומדים מכאן יסוד גדול ונורא, שכאשר מתפללים ורואים את הישועה מגיעה, יש כבר קצת הקלה אע"פ כן אין להניח את ענין התפילה, וכידוע מפי גדולים זהו אחד הנסיונות בעת צרה. אלא יש להמשיך להתפלל עד שהשלמת הישועה, כי אף כשהישועה מוכנה לבוא צריכים להתפלל עליה.

להצליח בתורה רק ע"י זיבוק חברים

חרב על הבדים. מבואר שמדרך למוד תורתנו מתוך עומק ענינים לא יבא האדם על בוריה של תורה ועל אמתתה רק ע"י פלפול וחדוד עם חבירים משא"כ דתי העובדי כוכבים שכ"א עושה לו דת לעצמו כפי רצונו ודעתו ואין צריך לחבירים וכדאמרין בפרק הרואה שאין התורה נקנית אלא בחבורה ולזה אמר מי שעוסק בתורה בד בבד ביחידות הנה הוא עוסק בה כעובד כוכבים העוסק בה שלמודו ביחידות, ואמרי' בפי' ד' מיתות עובד כוכבים העוסק בתורה חייב מיתה בידי שמים, ואמרינן שם דכל מיתתו בסייף שהוא מיתת חרב, וע"כ זה העוסק בתורה כמדת העובד כוכבים ביחידות ראוי לעונש מיתת חרב וסייף. (מהרש"א ח"א מכות דף י"ע"א).

עניינא דיומא – פורים פרק ד' מתוך גיליון "לב המועדים" (ניתן לקבל במייל lev17382@gmail.com)

הטעם שחלוק חנוכה מפורים, שבפורים סעודת היום היא סעודה

ובחנוכה לא תקנו סעודה זכר לנס

לפי שבפורים הייתה גזרה על הגוף להשמיד ולהרוג את כל היהודים מנער ועד זקן, משא"כ בחנוכה הגזרה הייתה על הרוחניות ולכן לא תקנו על זה חיוב סעודה (לבוש תרע ב).

המשבצות זהב מוסיף על דברי הלבוש שבפורים היה הכול על ידי נס כמו שכתוב במגילה (אסתר ו - א) "בלילה ההוא" כמה ניסים היו באותו לילה, משא"כ בחנוכה הנס אע"פ שהיה בסיעתא דשמיא הוא נעשה על ידי אדם (יהודית) ופחות התפרסם נס זה ועיקר הנס התפרסם על השמן.

וכעין זה כתב הט"ז שבפורים היה נס על הצלת הנפשות ודבר זה התפרסם בעולם, משא"כ בחנוכה אע"פ שהיה נס גדול לא התפרסם על המלחמה אלא עיקר הנס היה על פך השמן ולכן תקנו בעיקר על השמן להדליק נרות (ט"ז תרע ס"ק ג).

טעם אחר: לפי שבחנוכה הנס היה ע"י מלחמה שהיהודים נלחמו באויביהם ונצחו, משא"כ בפורים שהנס נעשה מאליו בלי מלחמה, ולא עוד אלא שהמלך היה גוי ונתן רשות להרוג הגוים והוא פלא פלאות, ונמצאת השמחה כפולה וע"כ קבעום גם למשתה ושמחה (כה"ח תרע ס"ק יא).

טעם אחר: בפורים קבעו למשתה ושמחה לפי שהתשועה באה להם על ידי משתה ושמחה שעשתה אסתר, ומתוך המשתה נתלה המן ועלה מרדכי לגדולה לא כן בחנוכה שהנס היה בענין הנרות (מאמר מרדכי).

טעם אחר: לפי שבפורים קבלנו את התורה (כדאיחא שבת פת, א) וכתוב (משלי ט ה) "לכו לחמו בלחמי ושתו ביינן מסכת" ולכן עושים משתה ושמחה (מהב"ר אות ד הובא כה"ח תרע יא).

מנהגים בסעודה

לעסוק בתורה לפני הסעודה – טוב לעסוק מעט בתורה קודם שיתחיל הסעודה (שו"ע תרצה ב), **והטעם:** לפי שמגינה עליו שלא יארע לו קלקול בסעודה (דרכי משה תרצה ס"ק ב בשם מהרי" ברין).

ספך לדגרו דכתיב (אסתר ח - ט) "ליהודים היתה אורה ושמחה" ודרשו (מגילה טז, ב) "אורה" זו "תורה" ואח"כ "ושמחה" (רמ"א תרצה ב, קיצור השל"ה מסכת מגילה).

פסח – מתחילים ללמוד הלכות פסח בפורים מדין שלושים יום קודם החג דורשים בהלכות החג (משנ"ב תכט ס"ק ב). **אכילת זרעונים** – י"א שיש לאכול מאכל זרעונים בפורים (שו"ע תרצה ב), **והטעם:** זכר לזרעונים שאכלו דניאל והכריזו בבית המלך (שו"ע שם), דכתיב (דניאל א - יב) "ויתנו לנו מן הזרעונים", וזה גם המאכל שאסתר אכלה שנאמר (אסתר ב - ט) "וישנה ואת נערותיה לטוב" מלמד שהאכילם זרעונים (משנ"ב תרצה ס"ק יב). ובמחזור מעגלי צדק (דף מ, ב) כתב ולא ראיתי ולא שמעתי לנוהג מנהג זה.

הטעם שעשו זכר לדניאל – ע"פ הגמרא (מגילה טז, א) שהתך אחד מסריסי המלך שמוזכר במגילה (אסתר ד ה) הוא דניאל (לבוש תרצה ב), **אכילת קרעפלאך** – מנהג ישראל לאכול בפורים לביבות הנקראות קרעפלאך ממלאות בבשר, **והטעם:** מפני שביו"ט נאמר שאין שמחה אלא בבשר ויין, אך פורים שהוא יו"ט באיתכסיא שהרי מותר במלאכה, לכן מכסים גם כן את הבשר (נאוהת ישראל, לקוטי מהרי"ח סדר ומנהגי ערב י"ב).

המן טש (אוחי המן) – יש שאוכלים מאפה עם שלוש קצות הנקרא המן טש, **והטעם:** לזכר שראה המן שלושת אבות מיד תש כוחו, וכתוב "ובל קרני רשעים תגדע" זו המן "תרוממנה קרנות צדיק" זה מרדכי (מעמי המנהגים בשם ספר מטעמים).

אכילת מאכלי חלב – יש הנהגים לאכול מאכלי חלב, **והטעם:** לפי שבמי אחשורוש קיבלו את התורה מאהבה והתורה משולה לחלב (או"ח ספינקא ס"ק ו בשם ספר יפה לב).

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמת:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

"ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה" היינו בעוה"ב שכולם עומדים אבל הת"ח מהלכים ומשיגים השגות גדולות (הגר"א).

מה המכנה המשותף בין ארבע מסכתות שמסתימות בת"ח מרבנים שלום בעולם תלמידי חכמים מרבנים שלום בעולם. ארבע מסכתות מסתיימות במימרא זו, והם ברכות, נזיר, יבמות, כריתות, והובא בשם הגר"א סימן לזה ר"ת בני"ך ובפנינים משולחן הגר"א הובא בשם בן הגר"א דהטעם בזה משום דברכות הוא שלום בין אדם לשמים ונזיר הוא שלום בין איש לאשתו דהרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין, ויבמות הוא שלום בין אדם לחבירו דכתיב מאן יבמי להקים שם לאחיו, וכריתות הוא שלום בינו לבין עצמו, והוא כולל די' מיני שלום, וכ"כ הערוך לנר סוף יבמות.

יש לכם חומר העשוי לעניין את לומדי הדף היומי? ווארטים הערות והארות הלכתיות? הנהגות מגדולי ישראל? מעשה מעניין שאיננו מפורסם? (רק עם מקור מוסמך) שילחו למייל! torat.israel4@gmail.com אין המערכת מתחייבת לפרסם. רק בהתאם לשיקוליה ועל בסיס מקום פנוי. **מעוניינים לפתח את השיעור שלכם? קבלו את החומר "יהודי של ש"ס" המודפס לפי מספר העותקים הנדרש לשיעור שלכם. בזכות זה הציבור יתחבר לשיעור יותר טוב.** בנוסף, כל חודש, תקבלו מודעה מעוצבת עם פרטי השיעור שלכם עם מסרים המיועדים לקהלי יעד פוטנציאליים להצטרף לשיעור שלכם. הכל בעלות שליחה בלבד! צרו קשר! *6527

הודעה חשובה לרבני השיעורים שליט"א

לתועלת הרבים הננו להביא

סדרת הוראות הדרכות ועצות מעשיות למגידי שיעורים בדף היומי (ובכלל)

כפי שנשמעו מפי רבן של ישראל ראש הישיבה

הגאון רבי אהרון יהודה לייב שטינמן זצוק"ל

בקו השידורים החיים של איחוד השיעורים מצדיקי הרבים בשלוחה חמש תשע שש

(הדברים הובאו בעבר ב"קובץ גליונות" היו"ל כל שבוע ומחולק בבתי הכנסת)

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר די' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמת:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות *6527